

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/17/2025
Identifikačné číslo spisu:	4418200871
Dátum vydania rozhodnutia:	19.08.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Gabriela Klenková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:4418200871.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne M. K., narodenej XX. O. XXXX, Š., K. XXX/XXX, zastúpenej advokátom Mgr. Petrom Arendackým, Bratislava, Železničarska 13, proti žalovaným 1/ Blackside, a.s., Bratislava, Mlynské nivy 48, IČO: 48 191 515, zastúpenej spoločnosťou AB Legal s. r. o., Bratislava, Lachova 32, IČO: 56 769 563, 2/ Auctioneer s. r. o., Bratislava, Špitálska 2256/61, IČO: 45 881 014, zastúpenej advokátom Mgr. Marianom Hrbáňom, Bratislava, Jelačičova 1, o určení, že nehnuteľnosť nie je zaťažená záložným právom, vedenom na Okresnom súde Nové Zámky pod sp. zn. 5C/12/2018, o dovolaní žalovanej 1/ proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 25. júla 2024 sp. zn. 9Co/113/2023, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobkyni náhradu trov dovolacieho konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nové Zámky (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 5C/12/2018-392 zo 16. januára 2020 žalobu zamietol; žalovanej 1/ priznal nárok na náhradu trov konania voči žalobkyni v rozsahu 100 % a žalovanej 2/ priznal nárok na náhradu trov konania voči žalobkyni v rozsahu 100 %.

1.1. Právne vec posúdil v súlade s ustanoveniami § 34, § 36 ods. 1 a 2, ods. 5, § 52 a nasl., § 100 ods. 2, § 151a a nasl. zákona č. 40/1964 Zb. v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“), § 497 zákona č. 513/1991 Zb. v znení neskorších predpisov (ďalej len „Obchodný zákonník“) a vecne tým, že medzi žalobkyňou a právnym predchodcom žalovanej 1/ (OTP Banka Slovensko, a. s.) bola uzavretá zmluva o špecifickom spotrebnom úvere pre obyvateľstvo zabezpečeného nehnuteľnosťou č. XXX/XXXX/XXSU z 22. septembra 2008, predmetom ktorej bol spotrebný úver v sume 19.916,35 eura s ročným úrokom vo výške 8,15 %, s počtom splátok 240, výškou splátky 168,46 eura a konečnou splatnosťou 20. septembra 2028. Na zabezpečenie pohľadávky bola uzavretá záložná zmluva č. ZZ1 k ÚZ č. XXX/XXXX/XXSU k bytu č. XX, vchod XXX, X. poschodie v bytovom dome so súpisným č. XXX, nachádzajúcim sa na pozemku registra „C“ parcelného č. XXXX/XX a podiel na

spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu a spoluvlastnícky podiel k pozemku o veľkosti XXXX/XXXXXX, vedenom na liste vlastníctva (ďalej len „LV“) č. XXXX pre k. ú. Š., obec Š.V., okres J.. Z dôvodu nesplácania splátok úveru riadne a včas, veriteľ zosplatnil úver k 26. augustu 2021 s vyčísleným nedoplatkom vo výške 20.635,29 eura. Žalobkyňa bola veriteľom súčasne oboznámená, že pokiaľ zosplatnenú pohľadávku v stanovenej lehote neuhradí, veriteľ pristúpi k výkonu záložného práva. Predčasnú splatnosť úveru žalobkyňa nespochybnila. Naopak tvrdila, že nasledujúcim dňom začala veriteľovi plynúť trojročná premlčacia lehota na uplatnenie jeho práva, a keďže si veriteľ z úverového vzťahu v tejto lehote svoje právo relevantným spôsobom neuplatnil, došlo k premlčaniu jeho peňažného nároku voči žalobkyni, a teda aj k premlčaniu záložného práva. Z uvedeného dôvodu sa domáhala uloženia povinnosti žalovaným 1/ a 2/ zdržania sa výkonu záložného práva zriadeného záložnou zmluvou. Zmluvou o postúpení pohľadávky č. 1/2010 z 30. júla 2010 došlo k postúpeniu pohľadávky medzi pôvodným veriteľom OTP Banka Slovensko, a. s. ako postupcom a OTP Faktoring Követeléskezelő Zrt. Budapešť, Maďarská republika, IČO: 01-10-043876 ako postupníkom, následne ďalším postúpením na OTP Factoring Zrt., potom na OTP Factoring Slovensko, s. r. o., Bratislava, IČO: 45 730 008. Zmluvou o postúpení pohľadávky č. 51/2011-053 z 20. apríla 2011 bola pohľadávka postúpená na žalovanú 1/, ktorá bola do konania pripustená uznesením č. k. 5C/12/2018-311 zo 4. júna 2019 s právoplatnosťou od 26. júna 2019.

1.2. Súd prvej inštancie sa nestotožnil s námietkami žalobkyne, týkajúcimi sa nesplnenia podmienok pre postúpenie bankovej pohľadávky, ako aj vo vzťahu k nadobudnutiu účinkov postúpenia pohľadávky v súvislosti s dojednanou odkladacou podmienkou. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že predmetná pohľadávka patrila do tzv. druhého balíka pohľadávok, pri ktorých bolo účinné postúpenie podmienené vyhlásením ich splatnosti a následným oznámením tejto skutočnosti postupníkovi. Táto odkladacia podmienka bola splnená po zosplatnení úveru, keď bolo oznámenie o splatnosti doručené postupníkovi dňa 25. novembra 2010. Súd prvej inštancie preto dospel k záveru, že účinky postúpenia nastali až po zosplatnení pohľadávky, teda v súlade s požiadavkami vyplývajúcimi z ustanovenia § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách v znení účinnom v čase postúpenia pohľadávky (ďalej len „zákon č. 483/2001 Z. z.“), keď bola žalobkyňa v omeškaní dlhšie ako 90 dní napriek písomnej výzve veriteľa. Postúpenie pohľadávky preto považoval za platné a účinné. K otázke premlčania pohľadávky poukázal na dohodu o splátkach zo 16. mája 2012 uzavretú medzi veriteľom a žalobkyňou, podľa ktorej okrem dojednaného splátkového kalendára došlo žalobkyňou aj k uznaniu záväzku (opätovne aj v roku 2013) v zmysle § 588 Občianskeho zákonníka, pričom v čase uznania dlh premlčaný nebol. Keďže k obom uznaniám dlhu došlo ešte počas plynutia pôvodnej trojročnej premlčacej lehoty, ktorá začala plynúť po zosplatnení úveru, uznanie dlhu spôsobilo začatie plynutia novej desaťročnej premlčacej doby podľa § 110 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Táto lehota ku dňu podania žaloby ani ku dňu rozhodovania súdu prvej inštancie neuplynula. Z uvedeného dôvodu teda súd dospel k záveru, že pohľadávka z úverového vzťahu nebola premlčaná, a preto nebolo premlčané ani záložné právo, ktoré ju zabezpečovalo. Zároveň sa súd nestotožnil s námietkou žalobkyne týkajúcej sa postavenia veriteľa ako silnejšej zmluvnej strany, ani s uplatnenou argumentáciou. Zdôraznil, že veriteľ namiesto okamžitého výkonu záložného práva vyhovel žiadostiam žalobkyne o splátkový kalendár a umožnil jej splácať dlh postupne. Súčasné uznanie dlhu považoval za štandardný a zákonom predvídaný zabezpečovací inštitút slúžiaci na ochranu veriteľa pred premlčaním pohľadávky. Skonštatoval, že nebolo preukázané, že by žalobkyňa bola k podpisu dohôd nútená alebo že by ich obsah bol nezrozumiteľný či neprijateľný. Naopak, postup veriteľa považoval za ústretový, rešpektujúci jej nepriaznivé finančné pomery. Vo vzťahu k žalovanej 2/ súd prvej inštancie zamietol žalobu z dôvodu nedostatku pasívnej vecnej legitímácie s odôvodnením, že nebola účastníčkou úverovej, ani záložnej zmluvy. O nároku na náhradu trov konania rozhodol v súlade s ustanoveniami § 251, § 262 v spojení s § 255 ods. 1 a zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Nitre (ďalej len „odvolací súd“) v poradí druhým rozsudkom z 25. júla 2024 sp. zn. 9Co/113/2023 zmenil napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie tak, že žalovanej 1/ uložil povinnosť zdržať sa výkonu záložného práva vyplývajúceho zo zmluvy o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti ZZ1kUZ č: XXX/XXXX/XXSU z 22. septembra 2008 vo vzťahu k nehnuteľnostiam, zapísaným na LV č. XXXX, okres J., obec Š., k. ú. Š. ako byt č. XX, nachádzajúci sa na X. poschodí obytného domu

súpisného č. XXX postaveného na pozemku parcelného č. XXXX/XX na ulici K., vchod č. XXX, pozemok registra C parcelného č. XXXX/XX zastavané plochy a nádvoria vo výmere 764 m², vrátane spoluvlastníckeho podielu na spoločných častiach a spoločných zariadeniach bytového domu a spoluvlastníckeho podielu k pozemku o veľkosti XXXX/XXXXXX, ktoré sú vo výlučnom vlastníctve žalobkyne; potvrdil napadnutý rozsudok vo vzťahu k žalovanej 2/; žalobkyni priznal proti žalovanej 1/ nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu; žalovanej 2/ priznal proti žalobkyni nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

2.1. Odvolací súd právne vec posúdil v súlade s ustanoveniami § 52 ods. 1 až 3, § 53 ods. 1 a 3, § 54 ods. 1 a 2, § 524 ods. 1 a 2, § 526 ods. 1 a 2, § 39, § 151, § 558, § 100 ods. 1 a 2, §101, § 103 Občianskeho zákonníka, čl. 14 bod 1. Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 o rozhodnom práve pre zmluvné záväzky (ďalej len „nariadenie Rím I“) a § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z. Zaoberal sa tým, či došlo k platnému postúpeniu pohľadávky, a teda či sa stala žalovaná 1/ veriteľom pohľadávky a záložným veriteľom voči žalobkyni. Poukázal na to, že postúpenie pohľadávky spočíva v zmene osoby veriteľa, pričom do existujúceho záväzku namiesto pôvodného veriteľa vstupuje nový veriteľ. Keďže sa tým nemenia práva ani povinnosti dlžníka, na platnosť postúpenia sa nevyžaduje jeho súhlas. Cieľom právnej úpravy je zabrániť zhoršeniu postavenia dlžníka, preto mu zostávajú zachované všetky námietky voči postúpenej pohľadávke aj možnosť započítať svoje vzájomné pohľadávky. Následkom postúpenia je strata pohľadávky postupom vrátane jej príslušenstva a súvisiacich práv, zatiaľ čo postupník nadobúda postavenie veriteľa so všetkými právami spojenými s pohľadávkou. Vzhľadom na význam tejto zmeny, Občiansky zákonník vyžaduje písomnú formu postúpenia a vymedzuje pohľadávky, ktoré nemožno postúpiť. Osobitné predpisy môžu zároveň stanoviť odlišné alebo dodatočné podmienky postúpenia v špecifických prípadoch.

2.2. Záväzok žalobkyne voči pôvodnému veriteľovi OTP Banka Slovensko, a.s. vznikol zo zmluvy o špecifickom spotrebnom úvere pre obyvateľstvo zabezpečenom nehnuteľnosťou. Predmetnú zmluvu preto správne súd prvej inštancie považoval za spotrebiteľskú zmluvu. Odvolací súd po preskúmaní zmluvy o postúpení pohľadávky z 30. júla 2010, ktorou pôvodný veriteľ - OTP Banka Slovensko a s., postúpil pohľadávku na postupníka OTP Faktoring Követeléskezelő Zártkörűen Működő Részvénytársaság, Budapest zistil, že bola uzatvorená podľa maďarského právneho poriadku, čo považoval za rozporné so záujmami spotrebiteľa, keďže mu to sťažilo prístup k spravodlivosti. Za neprípustné označil uplatnenie cudzieho práva na vzťah vzniknutý podľa slovenského právneho poriadku, najmä keď išlo o tzv. tiché postúpenie pohľadávky. Postúpením na maďarský subjekt sa podľa odvolacieho súdu zhoršilo postavenie žalobkyne pri uplatňovaní jej práv voči veriteľovi. Hoci bolo postúpenie žalobkyni oznámené, stalo sa tak až po približne ôsmich mesiacoch, čo nebolo možné považovať za oznámenie bez zbytočného odkladu podľa § 526 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Zároveň dospel k záveru, že takýto postup je v rozpore s čl. 14 ods. 1 nariadenia Rím I, a preto je podľa § 39 Občianskeho zákonníka neplatný. Vzťah medzi žalobkyňou a OTP Bankou, a.s. sa spravoval osobitnou právnou úpravou podľa zákona č. 483/2001 Z. z., ktorý má prednosť pred Občianskym zákonníkom. Pri postúpení pohľadávky z banky na nebankový subjekt bolo preto potrebné splniť nielen všeobecné podmienky postúpenia, ale aj osobitné podmienky podľa § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z. Banková pohľadávka môže byť postúpená len po predchádzajúcej písomnej výzve, ak je splatná a dlžník je v omeškaní nepretržite dlhšie ako 90 dní. Tieto podmienky musia byť splnené už v čase postúpenia. Ak zákon postúpenie zakazuje alebo podmieňuje splnením podmienok, ktoré splnené neboli, zmluva o postúpení je pre rozpor so zákonom absolútne neplatná podľa § 39 Občianskeho zákonníka. Takáto neplatnosť pôsobí od začiatku (ex tunc) a nemožno ju dodatočne odstrániť (rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Cdo/26/2017).

2.3. Zo zmluvy o postúpení pohľadávok uzatvorenej medzi OTP Banka Slovensko, a.s. a OTP Faktoring Követeléskezelő Zártkörűen Működő Részvénytársaság, Budapest vyplynulo, že pohľadávky zaradené do balíka pohľadávok č. 2, vrátane pohľadávky žalobkyne, v čase uzavretia zmluvy ešte neboli splatné. Ich postúpenie bolo podmienené tým, že veriteľ ich následne vyhlási za splatné a oznámi túto skutočnosť postupníkovi. Zmluva zároveň obsahovala dohodu o tzv. tichom postúpení a záväzok postupcu zastupovať postupníka pri vymáhaní pohľadávok aj po ich prevode. V tejto súvislosti odvolací súd

dospel k záveru, že takto dohodnutá odkladacia podmienka predstavovala obchádzanie podmienok postúpenia pohľadávok podľa zákona č. 483/2001 Z. z., keďže pohľadávky mali byť najskôr vyhlásené za splatné a až následne postúpené. Takýto postup považoval za rozporný so zákonom, a preto za neplatný. Keďže prvý postupník platne nenadobudol pohľadávku žalobkyne, nemohol ju platne postúpiť ani ďalším subjektom. Z uvedeného dôvodu považoval za neplatné aj následné zmluvy o postúpení pohľadávky a na rozdiel od súdu prvej inštancie dospel k záveru, že podmienky postúpenia podľa zákona č. 483/2001 Z. z. splnené neboli, preto sa žalovaná 1/ nestala veriteľom pohľadávky žalobkyne. Z uvedených dôvodov napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmenil v súlade s § 388 CSP a žalobe vo vzťahu k žalovanej 1/ vyhovel.

2.4. K zamietnutiu žaloby voči žalovanej 2/ z dôvodu nedostatku pasívnej vecnej legitímácie uviedol, že žalobkyňa v odvolaní voči tomuto záveru súdu prvej inštancie neuviedla žiadne dôvody. Keďže bol odvolacími dôvodmi viazaný a žalobkyňa napadla rozsudok súdu prvej inštancie v plnom rozsahu, záver súdu prvej inštancie nebolo z akých dôvodov preskúmať, čo malo za následok potvrdenie tohto výroku v súlade s § 387 ods. 1 CSP. Vzhľadom k uvedenému považoval ďalšie odvolacie námietky žalobkyne za bezpredmetné, preto sa s nimi v rozhodnutí nevyporiadal, nakoľko nemohli spôsobiť zmenu na uvedenom závere odvolacieho súdu. V závere poznamenal, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol v súlade s ustanoveniami § 396 ods. 1 a § 262 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

3. Proti uvedenému rozhodnutiu odvolacieho súdu podala žalovaná 1/ dovolanie (ďalej len „dovolateľka“), ktorého prípustnosť vyvodzovala z ustanovenia § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. b) CSP. V rámci uplatneného dovolacieho dôvodu v zmysle § 420 písm. f) CSP namietala odôvodnenie rozhodnutia, predvídateľnosť rozhodnutia, zachovanie rovnosti strán a povinnosť súdu vysporiadať sa s podstatnými skutkovými a právnymi argumentmi strán. Namietala, že odvolací súd sa vôbec nezaoberal otázkou, či žaloba o uloženie povinnosti zdržať sa výkonu záložného práva predstavuje vhodný a účinný procesný prostriedok ochrany práva žalobkyne. Tvrdila, že uvedená žaloba neriešila podstatu sporu, ktorou bola existencia alebo neexistencia záložného práva, ale iba jeden z možných následkov jeho existencie, teda výkon záložného práva. Rozhodnutie preto nevytvárало pevný právny základ vzťahov medzi stranami, keďže záložné právo zostalo naďalej zapísané v katastri nehnuteľnosti, avšak podľa výroku napadnutého rozhodnutia ho nesmie vykonávať. Takýto stav považovala za rozporný s princípom právnej istoty a za riešenie, ktoré nevedie ku konečnému usporiadaniu právnych vzťahov medzi účastníkmi. Taktiež namietala, že odvolací súd neposkytol stranám spravodlivú a účinnú ochranu práv, keď nerozhodol o otázke existencie záložného práva, ktorá bola pre usporiadanie ich právnych pomerov rozhodujúca. Dovolateľka ďalej namietala procesný postup odvolacieho súdu v priebehu odvolacieho konania. Poukázala na to, že odvolací súd až na odvolacom pojednávaní oznámil stranám, že mieni vec posúdiť aj podľa právnych ustanovení, ktoré súd prvej inštancie nepoužil, pričom súčasne neuviedol predbežné právne posúdenie veci. Za situácie, keď súd prvej inštancie žalobu zamietol a v dovtedajšom priebehu konania bola riešená najmä procesná prípustnosť žaloby, považovala napadnuté rozhodnutie o vyhovení žalobe za prekvapivé. Takýto postup podľa dovolateľky porušil požiadavku predvídateľnosti rozhodnutia a dosiahol intenzitu vady zmätočnosti. Zároveň namietala nepreskúmateľnosť a nesprávnosť právnych záverov odvolacieho súdu týkajúcich sa postúpenia pohľadávky z OTP Banky Slovensko, a. s. na maďarskú spoločnosť OTP Faktoring Követeléskezelő Zrt., Budapest. Odvolací súd nevysvetlil, na základe akých právnych úvah dospel k záveru, že postúpením pohľadávky na zahraničný subjekt došlo k zhoršeniu postavenia žalobkyne ako spotrebiteľky, ani neuviedol konkrétne ustanovenia maďarského právneho poriadku, ktoré mali takýto následok spôsobovať. Taktiež nesúhlasila so záverom ohľadne oznámenia postúpenia pohľadávky po ôsmich mesiacoch, ktoré odvolací súd považoval v rozpore s § 526 ods. 1 Občianskeho zákonníka a s nariadením Rím I. Z tohto dôvodu považovala závery o neplatnosti postúpenia za nedostatočne odôvodnené, logicky nesúdržné a nepreskúmateľné. Napokon za nesprávny považovala aj záver odvolacieho súdu, ktorý dohodu o postúpení pohľadávky obsahujúcu odkladaciu podmienku považoval za obchádzanie podmienok ustanovených zákonom č. 483/2001 Z. z. K uvedenému podotkla, že

ustanovenie § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z. neupravuje čas uzavretia zmluvy o postúpení pohľadávky, ale podmienky, za ktorých môže dôjsť k účinnému postúpeniu pohľadávky. Odkladacia podmienka podľa jej názoru zabezpečovala práve splnenie zákonných predpokladov pre účinnosť postúpenia a nebolo ju možné preto považovať za obchádzanie zákona. Z uvedeného dôvodu záver o absolútnej neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávky považovala za nesprávny a nedostatočne odôvodnený.

3.1. V rámci uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP dovolateľka namietala doposiaľ nevyriešené otázky, či postúpenie bankovej pohľadávky zo slovenského veriteľa na maďarský subjekt na základe zmluvy o postúpení pohľadávky, ktorá sa spravovala maďarským právom, je absolútne neplatná podľa § 39 Občianskeho zákonníka pre rozpor s článkom 14 ods. 1 nariadenia Rím I a § 526 ods. 1 Občianskeho zákonníka, prípadne pre rozpor so záujmami spotrebiteľa a či zmena veriteľa zo slovenského na maďarský subjekt mohla zhoršiť postavenie spotrebiteľa a sťažiť jeho prístup k spravodlivosti. Zastávala názor, že samotná zmluva o postúpení pohľadávky nie je neplatná, keďže maďarským právom sa spravovala len zmluva o postúpení medzi postupcom a postupníkom, zatiaľ čo spotrebiteľský vzťah medzi veriteľom a žalobkyňou sa aj naďalej riadil slovenským právom. Zmena osoby veriteľa podľa nej neodporuje právu Európskej únie ani ochrane spotrebiteľa, pričom poukázala aj na zásadu voľného pohybu kapitálu v rámci Európskej únie. Zároveň uviedla, že prípadné oneskorené oznámenie postúpenia podľa § 526 ods. 1 Občianskeho zákonníka samo osebe nespôsobuje neplatnosť postúpenia, keďže ustálená judikatúra nevyvodzuje z porušenia tejto oznamovacej povinnosti absolútnu neplatnosť právneho úkonu. Za ďalšiu podstatnú otázku, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, považovala výklad ustanovenia § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z., či v prípade uzatvorenia zmluvy o postúpení pohľadávky v čase, kedy ešte banková pohľadávka voči žalobkyni ako spotrebiteľke nebola splatná a pre jej postúpenie bola v zmluve dohodnutá odkladacia podmienka, ktorej obsahom je, že pre postúpenie tejto bankovej pohľadávky voči žalobkyni ako spotrebiteľke je potrebné jej vyhlásenie za splatnú, sa potom zmluva o postúpení pohľadávky považuje za absolútne neplatnú pre rozpor s § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z., resp. či možno v tomto postupe vidieť obchádzanie podmienok pre platné postúpenie pohľadávky podľa zákona č. 483/2001 Z. z. Následne dovolateľka dôvodila, že ustanovenie § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z. neupravuje ako podmienku postúpenia bankovej pohľadávky voči spotrebiteľovi čas, kedy môže byť zmluva o postúpení bankovej pohľadávky voči spotrebiteľovi uzatvorená, ale upravuje podmienky, po splnení ktorých môže byť banková pohľadávka voči spotrebiteľovi postúpená. Zakomponovanie odkladacej podmienky účinnosti zmeny v osobe veriteľa posudzovanej bankovej pohľadávky voči žalobkyni ako spotrebiteľke do zmluvy o postúpení pohľadávky z 30. júla 2010 je preto súladné so zákonom č. 483/2001 Z. z. S odkazom na nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 640/2014 namietala formalistický prístup odvolacieho súdu v posúdení otázky platnosti zmluvy a zdôraznila, že pri výklade právnych úkonov má byť uprednostnený výklad zachovávajúci ich platnosť pred výkladom vedúcim k neplatnosti. Navrhla napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

4. Žalobkyňa písomné vyjadrenie k dovolaniu nepredložila.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

6. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

7. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP. Z citovaného ustanovenia *expressis verbis* vyplýva, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, tak takéto rozhodnutie nemožno úspešne napadnúť dovolaním.

8. Podľa § 420 CSP písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

10. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu do práva strany sporu a nesprávny procesný postup súdu reprezentujúci takýto zásah znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstata práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky a ich spravodlivé rozhodnutie (I. ÚS 26/94).

11. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. V zmysle uvedeného ustanovenia treba za nesprávny procesný postup považovať postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnoprávnemu rámcu, a tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

12. Pod porušením práva na spravodlivý proces vo všeobecnosti treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov v tom - ktorom konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia znamená porušenie práva na spravodlivý proces; jeho súčasťou je aj náležité odôvodnenie rozhodnutia (sp. zn. II. ÚS 559/2018, III. ÚS 47/2019, 4Cdo/140/2019, 4Cdo/120/2019).

13. V súvislosti s uplatneným dovolacím dôvodom v zmysle § 420 písm. f) CSP dovolateľka namietala nepreskúmateľnosť odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, predvídateľnosť rozhodnutia, zachovanie rovnosti strán a povinnosť súdu vysporiadať sa s podstatnými skutkovými a právnymi argumentmi strán. Zároveň nesúhlasila s právnym záverom odvolacieho súdu ohľadne posúdenia (ne)platnosti postúpenia bankovej pohľadávky na zahraničný subjekt, ako aj z dôvodu obchádzania podmienok vyplývajúcich z ustanovenia § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z. Výtka odvolaciemu súdu nevysporiadanie právneho vzťahu v súlade s princípom právnej istoty, ako aj nezodpovedanie otázky, či žaloba o uloženie povinnosti zdržať sa výkonu záložného práva predstavuje vhodný a účinný procesný prostriedok ochrany práva žalobkyne.

14. Z uznesenia najvyššieho súdu z 26. septembra 2023 sp. zn. 4Cdo/186/2021 o zrušení rozsudku odvolacieho súdu z 18. marca 2021 sp. zn. 9Co/87/2020 a vrátení mu veci na ďalšie konanie vyplýva, že k existencii naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, najvyšší súd uviedol, že „súdna prax akceptuje žalobný návrh o určenie neexistencie záložného práva a považuje ho za vhodný procesný prostriedok ochrany práva záložcu, za účelom dosiahnutia odstránenia spornosti práva v súvislosti s uplatnením námietky premlčania výkonu záložného práva, jeho evidenciou v katastri nehnuteľností. Z

okolností preskúmvanej veci je nepochybné, že vlastnícke právo dovolateľky je realizáciou výkonu záložného práva ohrozené, neisté, preto nesprávnym procesným postupom odvolacieho súdu, spočívajúcim v posúdení procesnej (ne)prípustnosti žaloby v zmysle § 137 písm. c) CSP, došlo k odopretiu jej práva domáhať sa súdnej ochrany“ (bod 24. odôvodnenia). Uvedené rozhodnutie bolo sporovým stranám doručené, preto posúdenie otázky existencie naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení bolo vyriešené a pre súd nižšej inštancie záväzné z titulu kasačnej záväznosti (§ 455 CSP). Navyše z obsahu spisu vyplýva, že dovolateľka súhlasila s použitím ustanovení § 3, § 137 CSP a § 494 Občianskeho zákonníka v rámci vyjadrenia sa k výzve odvolacieho súdu realizovanej v súlade s § 382 CSP (v spise na č. l. 489). Odvolací súd procesným postupom splnil v zmysle § 382 CSP tzv. manu dukčnú (poučovaciú) povinnosť a teda zabezpečil riadny prístup k spravodlivému procesu. Navyše odvolací súd tak postupoval rovnako aj po zrušení a vrátení mu veci dovolacím súdom, pred začatím odvolacieho pojednávania nariadeného na 18. júla 2024 (v spise na č. l. 687).

15. V zmysle judikatúry ústavného súdu o tzv. prekvapivé rozhodnutie ide predovšetkým vtedy, ak vyšší súd založí svoje rozhodnutie vo veci na iných, zásadne odlišných právnych záveroch ako nižší súd, pričom zároveň strane konania neumožní vyjadriť sa k týmto iným (odlišným) právnym záverom, teda, keď strana nemá možnosť právne argumentovať, prípadne predkladať nové dôkazy, ktoré sa z hľadiska doterajších právnych záverov nižšieho súdu nejavili ako významné (II. ÚS 407/2016); m. m. o prekvapivom rozhodnutí možno hovoriť aj za situácie, keď sa aplikuje autoritatívny výklad novej právnej úpravy, ktorý nebol predvídateľný a ktorý vedie k odňatiu práva na súdnu ochranu (II. ÚS 570/2017).

16. Z uvedených dôvodov preto napadnuté rozhodnutie nemožno považovať za prekvapivé, nepredvídateľné, lebo k jeho vydaniu došlo na základe zopakovania dokazovania pred odvolacím súdom. Navyše z procesného postupu odvolacieho súdu v zmysle § 384 CSP bolo predvídateľné, že odvolací súd pristúpi k zmene napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie v zmysle § 388 CSP, aj v kontexte už vysloveného právneho názoru dovolacieho súdu v zrušujúcom uznesení sp. zn. 4Cdo/186/2021 z 26. septembra 2023, o ktorom strany sporu, resp. ich právni zástupcovia mali vedomosť.

17. Napokon záver o existencii naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení vyplýva aj z prijatého judikátu pod R 70/2023 v znení právnej vety: „Naliehavý právny záujem na určení, že nehnuteľnosť nie je zaťažená záložným právom v dôsledku premĺčania jeho výkonu, je daný“ (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. októbra 2022, sp. zn. 4Cdo/169/2021 publikovaný v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 6/2023).

18. Vo vzťahu k namietanému nevysporiadaniu sa s podstatnými uplatnenými námietkami a s tým súvisiacou nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia, dovolací súd uvádza, že uplatnené námietky nepovažoval za opodstatnené.

18.1. Odvolací súd sa prioritne zaoberal tým, či došlo k platnému postúpeniu pohľadávky, teda či žalovaná 1/ nadobudla postúpenú pohľadávku voči žalobkyni a stala sa záložným veriteľom, ktorý sa môže domáhať výkonu záložného práva. Zhrnutím zisteného skutkového stavu dospel k záveru, že záväzok žalobkyne voči pôvodnému veriteľovi OTP Banka Slovensko, a.s. vznikol zo zmluvy o špecifickom spotrebnom úvere pre obyvateľstvo zabezpečenom nehnuteľnosťou. Predmetnú zmluvu preto správne súd prvej inštancie považoval za spotrebiteľskú zmluvu a na právny vzťah založený touto zmluvou je potom potrebné aplikovať aj príslušné ustanovenia Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách (§ 52 a nasl. Občianskeho zákonníka), nakoľko tzv. spotrebiteľské zmluvy predstavujú osobitný zmluvný typ aplikovateľný na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ bez ohľadu na to, či ide o občianskoprávny alebo obchodnoprávny vzťah. Z obsahu zmluvy o postúpení pohľadávky č. 1/2010 z 30. júla 2010, ktorou pôvodný veriteľ - OTP Banka Slovensko a. s., postúpil pohľadávku na postupníka OTP Faktoring Követeléskezelő Zártkörűen Működő Részvénytársaság, Budapest zistil, že táto bola uzatvorená podľa maďarského právneho poriadku, ktorý postup je v rozpore so záujmami spotrebiteľa, ktorému bol týmto spôsobom sťažený prístup k spravodlivosti. Podľa názoru odvolacieho súdu je neprípustné, aby sa do zmluvného vzťahu medzi veriteľom a dlžníkom, ktorý bol uzavretý podľa slovenského právneho poriadku, vnášala právna úprava

cudzieho štátu za situácie, keď podľa zmluvy o postúpení pohľadávky č. 1/2010 išlo o tzv. tiché postúpenie, t. j. nemalo byť oznamované žalobkyni. Žalobkyni ako spotrebiteľke sa týmto postupom zhoršilo jej postavenie vo vzťahu k dlžníkovi ako obchodnej spoločnosti so sídlom v Maďarsku podľa maďarských právnych predpisov. Jej právne postavenie ako dlžníka zo záväzkového právneho vzťahu sa tak výrazne sťažilo vo vzťahu ku konkrétnemu veriteľovi (subjekt viažuci sa na Maďarsko) v súvislosti s možnosťou plnenia, dohody o splátkach, omeškania a iné. Z predloženého oznámenia žalovanou 1/ vyplýva, že postúpenie pohľadávky z 30. júla 2010 bolo napriek dohode o tichom postúpení, žalobkyni oznámené dňa 18. marca 2011, t. j. s odstupom takmer 8 mesiacov od postúpenia pohľadávky, čo však nemožno považovať za oznámenie o postúpení bez zbytočného odkladu v zmysle § 526 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Takéto postúpenie pohľadávky je aj v rozpore s čl. 14 bod 1. nariadenia Rím I, v zmysle ktorého sa vzťah medzi postupcom a postupníkom pri postúpení pohľadávky voči inej osobe spravuje právnym poriadkom, ktorým sa podľa tohto nariadenia spravuje zmluva medzi postupcom a postupníkom, preto podľa § 39 Občianskeho zákonníka je neplatné.

18.2. Vzťah medzi žalobkyňou a pôvodným veriteľom OTP Banka, a.s. vznikol zo zmluvy o špecifickom spotrebnom úvere pre obyvateľstvo zabezpečenom nehnuteľnosťou, ktorý je regulovaný aj špeciálnou právnou úpravou, a to zákonom č. 483/2001 Z. z., ktorý je vo vzťahu k Občianskemu zákonníku predpisom s charakterom *lex specialis*. Keďže k prvému postúpeniu pohľadávky v danej veci došlo medzi bankou a nebankovým subjektom, okrem všeobecnej úpravy postúpenia pohľadávky podľa Občianskeho zákonníka, bolo potrebné zohľadniť aj špeciálnu úpravu týkajúcu sa postúpenia pohľadávky vyplývajúcu z ustanovenia § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z. Uvedené ustanovenie sprísňuje zákonné predpoklady postúpenia bankovej pohľadávky z dôvodu, že po postúpení pohľadávky rôznym subjektom už nad pohľadávkou nie je vždy zachovaná kontinuita dohľadu centrálnej banky, ktorá je dôležitá v priebehu trvania úverového vzťahu. Predovšetkým upravuje ďalšie osobitné podmienky, za ktorých môže byť banková pohľadávka alebo jej časť postúpená, a to ak je pohľadávka splatná, a to až po predchádzajúcej písomnej výzve a kumulatívne, ak je splnené omeškanie dlžníka so splnením postupovanej pohľadávky nepretržite dlhšie ako 90 kalendárnych dní. Uvedené skutočnosti sú zákonnými predpokladmi pre platné postúpenie pohľadávky banky, ktoré musia byť splnené v čase postúpenia pohľadávky. Následkom postúpenia pohľadávky, ohľadne ktorej cesia podľa § 525 Občianskeho zákonníka alebo podľa osobitných právnych predpisov nie je dovolená, je absolútna neplatnosť zmluvy o postúpení pre jej rozpor so zákonom (§ 39 Občianskeho zákonníka). Ak dôjde k postúpeniu pohľadávky, ohľadne ktorej to zákon zakazuje alebo ohľadne ktorej postúpenie podmieňuje splnením zákonných podmienok, ktoré splnené neboli, ide o cesiu neplatnú od počiatku *ex tunc* a jej neplatnosť nemožno zhojiť. Odvolací súd po preskúmaní zmluvy o postúpení pohľadávky č. 1/2010 z 30. júla 2010 uzatvorenej medzi OTP Bankou Slovensko, a.s., a OTP Faktoring Budapest dospel k záveru, že táto zmluva je podľa § 39 Občianskeho zákonníka absolútne neplatná pre jej rozpor s ustanovením § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z., preto neplatné sú aj následné zmluvy o postúpení pohľadávky z 20. apríla 2011 a z 15. februára 2019, na základe ktorých sa jej veriteľom stala žalovaná 1/. Z uvedených dôvodov, ak sa postupník nestal veriteľom postupovanej pohľadávky, následne sa ním nestal ani ďalší subjekt, ktorý sa nestal ani záložným veriteľom, ktorý by bol oprávnený domáhať sa výkonu záložného práva.

19. Nadväzujúc na uvedené dovolací súd konštatuje, že odôvodnenie odvolacieho súdu uvedené v bodoch 33. až 43. odôvodnenia vo vzťahu k žalovanej 1/ spĺňa náležitosti odôvodnenia vyplývajúce z ustanovení § 220 ods. 2 v spojení s § 393 ods. 2 CSP, lebo zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia. Súslednosti jednotlivých častí odôvodnenia a ich obsahové (materiálne) náplne zakladajú súhrnne ich zrozumiteľnosť aj všeobecnú interpretačnú presvedčivosť. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami, aj úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. V hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť. Argumentácia odvolacieho súdu je koherentná a jeho rozhodnutie konzistentné, logické a presvedčivé, premisy v ňom zvolené aj závery, ku ktorým na ich základe dospel, sú prijateľné pre právnickú aj laickú verejnosť. Vysporiadanie sa s uplatnenými podstatnými odvolacími námietkami odvolacím súdom možno považovať za dostatočné aj v zmysle § 387 ods. 3 CSP.

20. Podľa názoru dovolacieho súdu dovolateľka nevytýka žiadne nedostatky v procesnom postupe odvolacieho súdu, jej nesúhlas s právnym posúdením odvolacieho súdu nepredstavuje vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP (R 54/2012, R 24/2017). Do úvahy preto neprichádza ani relevantnosť námietky, že odvolací súd nedostatočným odôvodnením rozhodnutia dovolateľke znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces. V tejto súvislosti považuje dovolací súd za potrebné poznamenať, že odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nemusí dať odpoveď na všetky odvolacie námietky uvedené v odvolaní, ale len na tie, ktoré majú pre rozhodnutie o odvolaní podstatný význam, ktoré zostali sporné, alebo na ktoré považuje odvolací súd za nevyhnutné dať odpoveď z hľadiska doplnenia dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie (II. ÚS 78/05). Iba skutočnosť, že dovolateľka sa s právnym názorom odvolacieho súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti jeho rozhodnutia (I. ÚS 188/06). Odôvodnenie rozhodnutia súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizovateľné základné právo strany sporu na súdnu ochranu, resp. právo na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04).

21. Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov. Neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania úspešný, teda, aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi. Nie je porušením práva na spravodlivý proces iné hodnotenie vykonaných dôkazov, skutkových tvrdení účastníkov, ako aj iný právny názor súdu na dôvodnosť podaného nároku, resp. uplatnených námietok. Právo na súdnu ochranu nemožno stotožňovať s procesným úspechom účastníka, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania, vrátane ich dôvodov a námietok (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010). Je však povinný na zákonom predpokladané a umožnené procesné úkony účastníka primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným právom (II. ÚS 675/2014, IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, III. ÚS 32/07). Věcná spojitost' odôvodnenia rozhodnutia s princípom práva na spravodlivý proces garantuje každému účastníkovi konania, že vydaný rozsudok musí spĺňať limity zrozumiteľného, určitého a logicky odôvodneného rozsudku.

22. Rovnako aj Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) stabilne judikuje, že súdne rozhodnutia musia v dostatočnej miere uvádzať dôvody, zároveň však nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia, ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija proti Španielsku z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani proti Španielsku z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, Higgins proti Francúzsku z 19. februára 1998). Z práva na spravodlivú súdnu ochranu vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Kraska proti Španielsku z 29. apríla 1993; m. m. II. ÚS 410/06, I. ÚS 736/2016).

23. Nadväzujúc na uvedené dovolací súd konštatuje, že v procesnom postupe odvolacieho súdu nezistil vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, preto dovolanie z tohto dôvodu nie je procesne prípustné, čím je daný dôvod na jeho odmietnutie v súlade s § 447 písm. c) CSP.

24. Podľa § 421 ods. 1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom, rozhodovaná rozdielne.

25. Podľa § 432 ods. 1 a 2 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie vecí, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

26. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

27. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna, nie skutková. Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnú, ako aj o otázku procesnoprávnú, ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení. Na to, aby na základe dovolania podaného podľa uvedeného ustanovenia mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti (vecnej prejednávateľnosti) dovolania, zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP. K posúdeniu dôvodnosti dovolania a teda vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia, či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení, môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania.

28. Dovolací súd posudzujúci prípustnosť dovolacieho dôvodu uplatneného podľa § 421 ods. 1 CSP v súlade s § 432 CSP v spojení s § 124 CSP (I. ÚS 51/2020), v snahe autenticky porozumieť textu dovolania (IV. ÚS 15/2021, I. ÚS 115/2020, I. ÚS 336/2019) dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie spočívalo na riešení otázky súvisiacej posúdením (ne)platnosti postúpenia bankovej pohľadávky na postupníka bez predchádzajúceho dodržania osobitných podmienok vyplývajúcich z ustanovenia § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z. Z rozhodovacej praxe dovolacieho súdu vyplýva, že otázka posúdenia (ne)platnosti zmluvy o postúpení pohľadávky v zmysle zákona č. 483/2001 Z. z. je súdnou praxou dovolacieho súdu vyriešená ustálené, preto v rámci dovolacieho prieskumu následne dovolací súd skúmal, či napadnutým rozhodnutím pri jej riešení nedošlo k odklonu (R 71/2018, R 83/2018). Navyše dovolací súd uvádza, že v prípade dovolania podaného pre právne posúdenie, môže byť jeho prípustnosť založená na viacerých dôvodoch. Dovolací súd nie je viazaný konkrétne označenými dôvodmi prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 CSP (I. ÚS 488/2023, IV. ÚS 644/2021).

29. Z rozsudku najvyššieho súdu z 28. marca 2018 sp. zn. 7Cdo/26/2017 vyplýva, že „zákon č. 483/2001 Z. z. v ustanovení § 92 ods. 8 definuje podmienky, za akých možno, resp. nemožno postúpiť bankovú pohľadávku inému subjektu. Prvá veta ustanovenia definuje dve takéto podmienky (nad rámec písomnej formy zmluvy o postúpení a nepotrebnosti súhlasu klienta s takýmto krokom, ktoré predpokladá už § 524 ods. 1 Občianskeho zákonníka), z ktorých prvou je písomná výzva banky uvažujúcej o postúpení riadne nesplácanej úverovej pohľadávky klientovi, aby pohľadávku splnil a druhou nepretržité viac než 90 dní trvajúce omeškanie klienta so splnením čo i len časti jeho peňažného záväzku zodpovedajúceho pohľadávke banky. Druhá veta obsahuje úpravu situácie, v ktorej i napriek splneniu podmienok postúpenia, banka uplatniť právo pohľadávku postúpiť nebude môcť a to vtedy, ak klient ešte pred postúpením svoj omeškaný peňažný záväzok v celom rozsahu, vrátane jeho príslušenstva splní. Ak zákonným dôsledkom rozporu právneho úkonu so zákonom je v sfére súkromného práva jeho neplatnosť, podľa názoru dovolacieho súdu neexistuje prakticky žiadny priestor pre inú interpretáciu úpravy, že podmienky podľa § 92 ods. 8 vety prvej zákona č. 483/2001 Z. z., za splnenia ktorých môže banka postúpiť svoju pohľadávku inému subjektu, sú z povahy veci podmienkami, bez splnenia ktorých k postúpeniu je zakázané pristúpiť. Nerešpektovanie takejto úpravy má potom za následok neplatnosť zmluvy o postúpení pohľadávky pre rozpor so zákonom (§ 39 Občianskeho zákonníka)“.

30. Z rozsudku najvyššieho súdu z 24. apríla 2018 sp. zn. 1Cdo/147/2017, ktorý bol publikovaný v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 60/2018 v znení právnej vety vyplýva, že „Ustanovenie § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z. neupravuje len ochranu bankového tajomstva, ale tiež práv klienta v súvislosti s postúpením pohľadávky. Postúpenie pohľadávky

banku, ku ktorému došlo v rozpore s týmto ustanovením, je neplatný právny úkon“.

31. Z rozsudku najvyššieho súdu z 15. decembra 2020 sp. zn. 5Cdo/36/2020, ktorý bol publikovaný v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 4/2021 v znení právnej vety vyplýva, že „Ustanovenie § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách v znení do 31. decembra 2016 oprávňovalo banku postúpiť tretej osobe len pohľadávku, ktorá bola v čase postúpenia splatná“. Ústavný súd uznesením sp. zn. IV. ÚS 69/2023 zo 7. februára 2023 odmietol ústavnú sťažnosť.

32. V kontexte uvedeného dovolací súd konštatuje, že napadnutým rozhodnutím pri posudzovaní (ne)platnosti zmluvy o postúpení pohľadávky č. 1/2010 z 30. júla 2010, ktorou pôvodný veriteľ - OTP Banka Slovensko a s., postúpil pohľadávku na postupníka OTP Faktoring Követeléskezelő Zártkörűen Működő Részvénytársaság, Budapest, nedošlo k splneniu osobitných podmienok vyplývajúcich z ustanovenia § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z., lebo pohľadávky zaradené do balíka pohľadávok č. 2, vrátane pohľadávky žalobkyne, v čase uzavretia zmluvy ešte neboli splatné. Ich postúpenie bolo podmienené tým, že veriteľ ich následne vyhlási za splatné a oznámi túto skutočnosť postupníkovi. Z uvedených dôvodov preto odvolací súd správne považoval zmluvu o postúpení pohľadávok za absolútne neplatnú pre rozpor so zákonom v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka a § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z., ako aj následné zmluvy o postúpení pohľadávok z 20. apríla 2011 a z 15. februára 2019, na základe ktorých sa jej veriteľom stala žalovaná 1/. Ak sa postupník nestal veriteľom postupovanej pohľadávky, následne sa ním nestal ani ďalší subjekt, ktorý sa nestal ani záložným veriteľom, ktorý by bol oprávnený domáhať sa výkonu záložného práva.

33. Vzhľadom na uvedené dôvody napadnutým rozhodnutím nedošlo k odklonu od ustálenej rozhodovacej dovolacieho súdu, preto dovolanie vo vzťahu k tejto riešenej právnej otázke nie je procesne prípustné, čím je daný dôvod na jeho odmietnutie v súlade s § 447 písm. c) CSP.

34. K ďalším nastoleným otázkam týkajúcim sa posúdenia, či postúpenie bankovej pohľadávky zo slovenského veriteľa na maďarský subjekt na základe zmluvy o postúpení pohľadávky, ktorá sa spravovala maďarským právom, je absolútne neplatné podľa § 39 Občianskeho zákonníka pre rozpor s článkom 14 ods. 1 nariadenia Rím I a § 526 ods. 1 Občianskeho zákonníka, prípadne pre rozpor so záujmami spotrebiteľa a či zmena veriteľa zo slovenského na maďarský subjekt mohla zhoršiť postavenie spotrebiteľa a sťažiť jeho prístup k spravodlivosti, dovolací súd uvádza, že predmetné otázky neboli relevantné pre posúdenie dôvodnosti uplatneného žalobného návrhu. Z uvedeného dôvodu dovolací súd preto meritórne neposudzoval uvedené otázky, lebo na ich riešenie napadnuté rozhodnutie nespočívalo. Právny záver odvolacieho súdu k uvedeným otázkam súvisel len s vyhodnocovaním neprijateľných zmluvných podmienok vyplývajúcich zo spotrebiteľskej zmluvy (§ 52 a nasl. Občianskeho zákonníka).

35. Z uvedených dôvodov dovolací súd odmietol dovolanie v súlade s § 447 písm. c) CSP vo vzťahu k uplatnenému dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP, § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Vo vzťahu k otázkam vymedzeným v bode 34. odôvodnenia dovolací súd odmietol dovolanie v súlade s § 447 písm. f) CSP z dôvodu ich nevymedzenia prípustnými dovolacími dôvodmi.

36. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v súlade s § 453 ods. 1 CSP v spojení § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP tak, že žalobkyni ako úspešnej v dovolacom konaní náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, lebo jej z obsahu spisu nevyplyvajú, ani jej žiadne trovy dovolacieho konania nevznikli (R 72/2018).

37. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.